

Nr 53

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överföring av aktier i Kalmar Verkstads AB; given Stockholms slott den 8 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF

/Lennart Geijer

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att huvuddelen av statens järnvägars aktieinnehav i Kalmar Verkstads AB fr. o. m. den 1 juli 1968 överförs till fonden för statens aktier.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott
den 8 mars 1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Statsrådet Geijer anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *överföring av aktier i Kalmar Verkstads AB* och anför.

Inledning

Kalmar Verkstads AB (KVAB) har under sin hittillsvarande verksamhet främst tillverkat järnvägsmateriel. Bolagets aktiekapital uppgår till 1 505 000 kr., fördelat på 15 050 aktier på nominellt 100 kr. Statens järnvägar (SJ) innehar sedan staten förvärvat vissa enskilda järnvägar i Småland 11 227 aktier, medan Svenska Handelsbanken äger 3 123, Kalmar stad 655 och övriga 45 aktier.

SJ har hittills varit dominerande kund. Åren 1964 och 1965 utgjorde värdet av leveranserna till SJ ca $\frac{3}{4}$ av bolagets totala fakturering. Utvecklingen under de senaste åren visar dock att järnvägsmaterielens andel av bolagets produktion minskat. Detta sammanhänger bl. a. med den i jämförelse med 1950-talet och början av 1960-talet dämpade takten i SJ:s förnyelse av vagnmateriel. SJ:s andel av leveranserna har sålunda minskat från 93 % år 1963 till 63 % år 1967. Bolagets planer för de närmaste åren innebär en betydande ökning av annan produktion än järnvägsmateriel.

Betydelsefullast bland KVAB:s nya produkter är brevbärarbilen »Tjorven». Bilens maskinella utrustning tillverkas av det holländska bolaget »Van Doorne's Automobielfabriek N.V.» (DAF) medan övrig tillverkning och sammansättning sker vid KVAB. Främst för att tillgodose postverkets krav på service för dessa bilar avser bolaget träffa avtal med bilverkstäder på ca 200 platser i landet. En serviceorganisation av denna omfattning kan inte fungera effektivt enbart för postverkets bilar. KVAB har därför förvärvat generalagenturen för DAF i Sverige.

KVAB:s omsättning uppgick år 1966 till 27,3 milj. kr. och beräknas ha ökat

till ca 31,5 milj. kr. år 1967. Bolagets rörelsekapital är numera för litet i förhållande till omsättningen. Den planerade expansionen och breddningen av tillverkningsprogrammet kan inte genomföras utan kapitaltillskott. Bolaget har därför beslutat att öka aktiekapitalet med nominellt 3 milj. kr. genom nyteckning av 2 nya aktier på 1 gammal till 120 %. Härigenom tillförs bolaget 3,6 milj. kr.

SJ har i sin anslagsframställning för budgetåret 1968/69 begärt att få disponera 3 milj. kr. för nyteckning av aktier i bolag i vilka SJ för statens räkning innehar aktiemajoriteten. I en komplettering till anslagsframställningen har SJ den 20 oktober 1967 anmält att nyteckningsbehovet avser Kalmar Verkstads AB.

Departementschefen

KVAB har liksom annan järnvägsindustri i landet breddat sitt tillverkningsprogram. Bolaget har sålunda under senare år inriktat sig på bl. a. bilsektorn. Bolaget har en beställning från postverket på 1 000 brevbärarbilar och planerar en ytterligare expansion inom denna sektor.

Utsikterna för bolagets verksamhet på längre sikt är självfallet svåra att bedöma. Bolagets framtidsmöjligheter torde dock vara lika goda som för andra välskötta företag inom verkstadsindustrin.

Bolagets utveckling mot ett bredare tillverkningsprogram innebär att fördelarna av nuvarande starka anknytning mellan bolaget och SJ inte blir lika stora som tidigare. Denna utveckling synes mig i stället motivera att huvudparten av statens aktieinnehav förs över till fonden för statens aktier. I denna del bör statens ägarfunktion föras över till finansdepartementet, vars ekonomienheter handlägger ärenden rörande flertalet av statens varu- och tjänsteproducerande bolag. SJ bör kompenseras för överföringen genom att det räntepliktiga statskapitalet under SJ:s fond nedsättes med ett belopp motsvarande de överförda aktiernas uppskattade värde. Överföringen bör äga rum den 1 juli 1968.

Den naturliga anknytningen mellan SJ och KVAB kommer dock inte att upphöra. Även fortsättningsvis förutses bolagets produktion till en betydande del komma att utgöras av järnvägsmateriel. SJ bör därför behålla förvaltningen av en del av aktierna i bolaget. Denna andel bör utgöra 8 % av antalet aktier. Den av bolaget beslutade nyemissionen innebär då att SJ skall teckna 2 408 nya aktier för 288 960 kr. De medel som erfordras för denna aktietäckning torde få täckas från det för budgetåret 1968/69 begärda investeringsanslaget Järnvägar m. m.

Med beaktande av bolagets värde för SJ, bl. a. för att möjliggöra pris- och kostnadsjämförelser har jag vid en intern bedömning funnit att den aktiestock som bör överföras till fonden för statens aktier — ca $\frac{2}{3}$ av bolagets totala aktiestock — vid denna överföring bör äsättas ett värde av 4 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t bereder riksdagen tillfälle
att avge yttrande med anledning av vad jag sålunda anført.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med
instämmande av statsrådets övriga ledamöter hem-
ställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riks-
dagen skall avlåtas proposition av den lydelse bi-
laga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten